

Bruksela, 25 listopada 2019 r.
(OR. en)

14487/19

COHAFA 102
COJUR 13
RELEX 1098

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	14077/19 + 14077/19 COR 1
Dotyczy:	Pomoc humanitarna i międzynarodowe prawo humanitarne – konkluzje Rady (25 listopada 2019 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie pomocy humanitarnej i międzynarodowego prawa humanitarnego; konkluzje te zostały przyjęte przez Radę na jej 3732. posiedzeniu, które odbyło się w dniu 25 listopada 2019 r.

Konkluzje Rady w sprawie pomocy humanitarnej i międzynarodowego prawa humanitarnego

1. W 70. rocznicę przyjęcia konwencji genewskich Rada potwierdza swoje zdecydowane poparcie dla poszanowania i propagowania międzynarodowego prawa humanitarnego (MPH); działania służące realizacji tego celu są wdrażane w myśl Wytocznych Unii Europejskiej w sprawie promowania przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego. Rada podkreśla, że prawo międzynarodowe, w tym MPH, to jedno z najmocniejszych narzędzi, którymi dysponuje społeczność międzynarodowa, służących zapewnieniu ochrony i godności wszystkich osób. Rada przypomina o obowiązku poszanowania i zapewnienia poszanowania MPH we wszystkich okolicznościach i potwierdza swoje zaangażowanie na rzecz zasad humanitarnych i celów działań humanitarnych zapisanych w Konsensusie europejskim w sprawie pomocy humanitarnej. UE będzie nadal dokładać wszelkich starań, by wzmacniać skuteczny multilateralizm i propagować międzynarodowy ład oparty na zasadach, w myśl którego żadne państwo ani żadna osoba nie stoi ponad prawem i nikt nie jest też pozbawiony ochrony prawnej.
2. Rada z zadowoleniem przyjmuje 33. międzynarodową konferencję Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, która odbędzie się w Genewie w grudniu 2019 r. W tym wyjątkowym wydarzeniu uczestniczą państwa, Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca i inne istotne podmioty z dziedziny pomocy humanitarnej. UE i jej państwa członkowskie są nadal zdecydowane kontynuować dyskusje nad poszanowaniem oraz wdrażaniem i dalszym wzmacnianiem MPH oraz zasad humanitarnych w ścisłej współpracy z ich odpowiednimi krajowymi stowarzyszeniami Czerwonego Krzyża. Rada docenia w szczególności ważną rolę MKCK jako strażnika i orędownika międzynarodowego prawa humanitarnego.

3. Rada wyraża poważne zaniepokojenie rosnącą liczbą celowych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego i apeluje do wszystkich stron wszystkich konfliktów, w tym uzbrojonych podmiotów niepaństwowych, by przestrzegały MPH i zasad humanitarnych. UE nadal jest zdecydowana walczyć z brakiem kar za masowe akty okrucieństwa i przypomina, że wszystkie państwa mają obowiązek prowadzić dochodzenia, a w stosownych przypadkach ścigać lub wydawać osoby podejrzane o poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego, bez względu na obywatelstwo sprawców lub miejsce popełnienia zbrodni, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami konwencji genewskich i prawa krajowego. UE podkreśla ważną uzupełniającą rolę Międzynarodowego Trybunału Karnego w przypadku, gdy dane państwo nie jest w stanie lub nie chce przeprowadzić rzetelnego dochodzenia lub ścigania. UE docenia też kluczowy wkład regionalnych mechanizmów rozliczalności w dokumentowanie poważnych naruszeń MPH i zapewnianie rozliczalności. UE zdecydowanie zachęca państwa do zapewnienia odpowiedniej ochrony ofiarom i osobom, które doznały przemocy seksualnej i przemocy uwarunkowanej płcią w trakcie konfliktu zbrojnego, oraz do prowadzenia dochodzeń i ścigania sprawców takich przestępstw.
4. UE będzie nadal propagować przestrzeganie MPH i zasad humanitarnych zarówno w swoich własnych działaniach, jak i w ramach stosunków ze stronami trzecimi, zgodnie z wytycznymi UE w sprawie promowania przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego. UE będzie sporządzać roczne sprawozdania z wdrażania tych wytycznych. UE potwierdza, że zamierza zwiększyć spójność, komplementarność i koordynację między swoimi poszczególnymi politykami i działaniami służącymi propagowaniu i zapewnianiu poszanowania MPH we wszystkich okolicznościach. W tym względzie Rada przypomina o wzmocnieniu mandatu Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka w obszarach międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych oraz MPH. Rada przypomina także o znaczeniu uwzględniania poszanowania MPH w całym spektrum unijnych działań w zakresie zarządzania kryzysowego. W tym względzie UE przypomina też o kluczowym znaczeniu, jakie przyznaje się poszanowaniu i propagowaniu MPH w unijnej koncepcji skutecznej cywilno-wojskowej koordynacji na rzecz pomocy humanitarnej i pomocy w przypadku klęsk żywiołowych¹.

¹ Zatwierdzona przez Komitet Wojskowy UE w dniu 30 stycznia 2019 r., dok. 5536/19.

5. UE będzie poszukiwać innowacyjnych sposobów upowszechniania wiedzy o MPH i podkreśla, jak ważną rolę odgrywają w tym zakresie krajowe stowarzyszenia Czerwonego Krzyża oraz krajowe komitety ds. MPH. UE i jej państwa członkowskie wzmogą wysiłki na rzecz upowszechniania MPH w Unii i poza jej granicami, w szczególności wśród członków sił zbrojnych i zbrojnych podmiotów niepaństwowych. UE z zadowoleniem przyjmuje apel o działania w dziedzinie prawa humanitarnego (*Humanitarian Call for Action*) jako użyteczne narzędzie obejmujące praktyczne środki, które mają wzmocnić międzynarodowe prawo humanitarne, sprzyjać działaniom humanitarnym prowadzonym w myśl ustalonych zasad, a tym samym zapewniać warunki prowadzenia tego rodzaju działań.
6. UE przypomina, że na wszystkich stronach konfliktów zbrojnych spoczywa podstawowy obowiązek zaspokojenia potrzeb ludności znajdującej się na obszarach będących pod ich kontrolą. Niesłuchanie ważne jest, by wszystkie państwa i strony konfliktów zbrojnych przestrzegały spoczywającego na nich obowiązku dotyczącego umożliwiania i ułatwiania szybkiego i niezakłóconego przepływu pomocy humanitarnej. UE jest poważnie zaniepokojona masowym stosowaniem ładunków wybuchowych na gęsto zaludnionych obszarach i skutkami stosowania takiej broni dla ludności i obiektów cywilnych. UE będzie nadal dążyć do zwiększania ochrony cywilów, którzy najczęściej padają ofiarą poważnych naruszeń MPH, pamiętając, że naruszenia te w różny sposób dotyczą mężczyzn, kobiety, chłopców i dziewczęta w różnym wieku i o różnym pochodzeniu i uznając potrzeby, zdolności, zasoby i możliwości tych osób w tym względzie.
7. UE będzie nadal propagować ochronę pracowników humanitarnych i medycznych na obszarach ogarniętych konfliktami. UE stanowczo potępia rosnącą liczbę ataków na personel i obiekty humanitarne i medyczne, a także na infrastrukturę publiczną, co bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo i zdrowie ludności cywilnej. UE apeluje do państw i podmiotów niepaństwowych o natychmiastowe zaprzestanie tych ataków i powstrzymanie się od ich dokonywania w przyszłości. Rada przypomina o rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ 2286 (2016) dotyczącej ochrony pracowników opieki zdrowotnej w trakcie konfliktów zbrojnych i potwierdza, że cały personel niosący pomoc humanitarną ma prawo do szacunku i ochrony na mocy międzynarodowego prawa humanitarnego. Rada z zadowoleniem przyjmuje również i popiera inne inicjatywy, np. dotyczącą opieki zdrowotnej w sytuacjach zagrożenia (*Health Care in Danger*) podjętą przez Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.

8. Rada z zadowoleniem przyjmuje rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ 2462 (2019) dotyczącą zapobiegania finansowaniu terroryzmu i zwalczania takich działań, w której uznano potrzebę uwzględniania potencjalnego wpływu środków antyterrorystycznych na działania o charakterze czysto humanitarnym, w tym działania medyczne, które prowadzone są przez bezstronne podmioty niosące pomoc humanitarną. Rada stwierdza, że podmioty niosące pomoc humanitarną często operują na obszarach, na których mogą znajdować się lub które bezpośrednio kontrolują podmioty wskazane lub objęte sankcjami. Rada uznaje znaczenie identyfikowania nielegalnych przepływów finansowych na rzecz organizacji i siatek terrorystycznych i zapobiegania takim przepływowi, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa, przypomina jednak, że wszelkie środki unijne, w tym wskazywanie i obejmowanie środkami ograniczającymi oraz stosowanie jakichkolwiek środków antyterrorystycznych, muszą być zgodne z wszystkimi zobowiązaniami na mocy prawa międzynarodowego, w szczególności międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, międzynarodowego prawa uchodźczego i międzynarodowego prawa humanitarnego. Rada będzie starała się unikać potencjalnego negatywnego wpływu na działania humanitarne i zachęca państwa członkowskie do zapewnienia, by krajowe środki antyterrorystyczne i ograniczające były zgodne z prawem międzynarodowym.
9. Rada wyraża głębokie zaniepokojenie szybko rosnącymi potrzebami humanitarnymi na całym świecie i potwierdza, że UE jest zdecydowana reagować na nie, zarówno pod względem wielkości, jak i skuteczności finansowania pomocy humanitarnej, w tym poprzez zobowiązania np. te podejmowane przez sygnatariuszy „wielkiego układu” (Grand Bargain). W związku z tym UE ponawia również apel do organizacji humanitarnych o poprawę skuteczności podejmowanych przez nie działań, tak by maksymalna ilość pomocy trafiała bezpośrednio do jej beneficjentów. UE apeluje o skoordynowaną ocenę potrzeb dokonaną z udziałem wielu zainteresowanych podmiotów, tak by uzyskać dokładniejszą podstawę decyzji i działań w zakresie finansowania.

10. Rada podkreśla swoje zobowiązanie do wykorzystywania unijnej pomocy humanitarnej w taki sposób, by lepiej odpowiadać na potrzeby osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w tym kobiet i dzieci, i osób najbardziej zagrożonych z powodu np. niepełnosprawności, tożsamości płciowej i orientacji seksualnej, rasy, pochodzenia etnicznego, wieku lub religii. UE docenia również ich rolę jako kluczowych podmiotów w dalszym usprawnianiu planowania, realizowania i oceniania pomocy humanitarnej. UE z zadowoleniem przyjmuje wytyczne IASC dotyczące uwzględniania osób niepełnosprawnych w działaniach humanitarnych, przyjęte w tym roku, i wyraża pełne poparcie dla ich wdrażania i uwzględniania we wszystkich działaniach humanitarnych zgodnie z własnymi zobowiązaniami UE w dziedzinie integracji osób niepełnosprawnych.
11. UE przypomina o potrzebie wzmocnienia koordynacji, spójności i komplementarności między działaniami i podmiotami humanitarnymi, rozwojowymi i pokojowymi, zgodnie ze zintegrowanym podejściem UE do konfliktów i kryzysów zewnętrznych² i przyjętymi w maju 2017 r. konkluzjami Rady w sprawie wykorzystania powiązania między aspektami humanitarnymi a rozwojowymi³. Podejście zasadzające się na „potrójnym powiązaniu” polega na dostrzeganiu, że w złożonych sytuacjach nadzwyczajnych i po ich ustaniu wymagane są pomoc humanitarna, średnio- i długoterminowa współpraca na rzecz rozwoju oraz podejścia i dyplomacja w zakresie budowania pokoju, prowadzone zgodnie z ich zakresem zadań i międzynarodowym prawem humanitarnym; jednocześnie należy zadbać o to, by przestrzegane i chronione były zasady humanitarne i utrzymane cele współpracy na rzecz rozwoju. Aby wspierać skuteczniejszą reakcję, UE będzie nadal stosować wnioski wyciągnięte z uwzględniających tę unijną zasadę powiązania działań pilotażowych przeprowadzonych na poziomie krajowym i korzystać z ich wyników.
12. Rada przypomina, że społeczność międzynarodowa musi skuteczniej zapobiegać konfliktom, dążyć do ich rozwiązywania i lepiej reagować na potrzeby rozwojowe w ramach wszystkich kryzysów humanitarnych, tak by osiągać cele zrównoważonego rozwoju. Rada podkreśla, że bezwzględnie potrzebny jest skuteczny multilateralizm i że podstawowe znaczenie ma w tym względzie Organizacja Narodów Zjednoczonych.

² Zintegrowane podejście UE do konfliktów i kryzysów zewnętrznych, 2 czerwca 2017 r.

³ Wykorzystanie powiązania między aspektami humanitarnymi a rozwojowymi – konkluzje Rady (19 maja 2017 r.), 9383/17.

13. Rada podkreśla potrzebę skuteczniejszej odpowiedzi na humanitarne skutki zmiany klimatu i zobowiązanie w tym zakresie oraz potrzebę włączania zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i budowania odporności we wszystkie stosowne działania. UE przypomina o korzyściach płynących z działań zapobiegawczych i wyprzedzających, zarówno jeśli chodzi o ratowanie życia, jak i ograniczanie szkód materialnych. Jednym z kluczowych celów pozostaje dla UE wdrożenie ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych na szczeblu krajowym i w ramach współpracy międzynarodowej.
-